

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

**ΘΕΜΑ : “ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ
ΤΟΥ Τ.Ε.Ε/Τ.Α.Κ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΧΑΡΑΞΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ
ΔΥΤΙΚΟΥ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ”**

Β΄ Φάση

ΜΕΛΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αρναουτάκη Μαρία Αρχιτέκτων

Νεονάκης Γιάννης Αρχιτέκτων M.Sc.

Τρουλλινού – Τζωρτζακάκη Άννα Αγρ. Τοπ. Μηχανικός

Ηράκλειο, Αύγουστος 2004

Η ομάδα εργασίας που συστήθηκε μετά από την απόφαση της Δ.Ε. του τμήματος του Τ.Ε.Ε/Τ.Α.Κ και σύμφωνα με την οποία οριστήκαμε μέλη της οι παρακάτω :

1. Αρναουτάκη Μαρία Αρχιτέκτων
2. Νεονάκης Ιωάννης Αρχιτέκτων M. Sc.
3. Τρουλλινού – Τζωρτζακάκη Άννα Αγρ. Τοπ. μηχανικός
αφού παρέλαβε το τεύχος της Β' Φάσης της "Μελέτης χάραξης Αναπτυξιακών κατευθύνσεων για τις υποβαθμισμένες περιοχές του Δυτικού παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2001 – 2006 το οποίο συντάχθηκε από τους μελετητές Αλέξανδρο Κοτζαμπόπουλο οικονομολόγο & Γεράσιμο Σκλαβούνο πολεοδόμο Χωροτάκτη, προχώρησε στις παρακάτω εργασίες:
  1. Επισκέφθηκε τον υπεύθυνο του Γραφείου της Παλιάς Πόλης Ηρακλείου συν. Γ. Φουρναράκη στις 3/08/04 για τη συγκέντρωση στοιχείων, πληροφοριών και διευκρινίσεων σχετικά με την προαναφερόμενη μελέτη και παρέλαβε αντίγραφα της μελέτης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ»
  2. Μελέτησε προσεκτικά το τεύχος της β' φάσης της μελέτης καθώς και τα τεύχη που παρέλαβε από το Γραφείο της Παλιάς Πόλης Ηρακλείου. Στην συνέχεια προχώρησε στη σύνταξη του κειμένου της εργασίας που της ανετέθη η οποία χωρίζεται σε τρία μέρη, τα εξής :

1^ο Μέρος Εισαγωγή.

2^ο Μέρος Περίληψη του κειμένου της Β' Φάσης της προαναφερόμενης μελέτης.

3^ο Μέρος Συμπεράσματα, παρατηρήσεις, επισημάνσεις, τοποθετήσεις επί του κειμένου της Β' Φάσης της μελέτης.

1^ο ΜΕΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με την Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων μεταξύ Δήμου Ηρακλείου και μελετητών είναι η εκπόνηση της «**Μελέτη Χάραξης Αναπτυξιακών Κατευθύνσεων**» για τις υποβαθμισμένες περιοχές του δυτικού παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης.

Αντικείμενο της Β' Φάσης της μελέτης είναι :

Κεφάλαιο 1^ο

Στόχοι και στρατηγική της ανάπτυξης της περιοχής

1.1. Συνοπτική αξιολόγηση αναπτυξιακών προοπτικών της περιοχής

Παρουσίαση δύο σεναρίων :

- 1^ο σενάριο - Δυναμικό σενάριο (απορρίπτεται)
- 2^ο σενάριο - Ήπιο σενάριο (έγινε αποδεκτό)
- Κατευθύνσεις ήπιου σεναρίου σε ότι αφορά τις υπερτοπικές χρήσεις.
- Κατευθύνσεις ήπιου σεναρίου σε επίπεδο γειτονιάς .
- Πιο δραστικές παρεμβάσεις.

1.2.Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής της αναπτυξιακής στρατηγικής για την περιοχή μελέτης

1.3. Στόχοι και στρατηγικές ανάπτυξης

1.4. Οι αναπτυξιακοί στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος

- Γενικοί στόχοι
- Τακτικοί – επιχειρησιακοί στόχοι
- Ειδικοί στόχοι ανά τομέα και Στρατηγικές για την επίτευξη τους

1.5. Ορισμός κριτηρίων επιλογής των αναλυτικών αναπτυξιακών παρεμβάσεων ανά τομέα

- Γενικά διατομεακά κριτήρια
- Ειδικά κριτήρια ανά τομέα

Κεφάλαιο 2^ο

Δομή του αναπτυξιακού προγράμματος

- Άξονες Προτεραιότητας

- Κατευθύνσεις
- Μέτρα
- Παρεμβάσεις

Κεφάλαιο 3^ο

Αναλυτική Παρουσίαση Παρεμβάσεων

- Τεχνικά Δελτία Παρεμβάσεων

- Τα παραδοτέα της Β' Φάσης της μελέτης είναι:

Στόχοι και Στρατηγική της Ανάπτυξης της Περιοχής, Δομή του Αναπτυξιακού προγράμματος της Περιοχής (Άξονες Προτεραιότητας – Κατευθύνσεις – Μέτρα – Παρεμβάσεις), Αναλυτική Παρουσίαση Παρεμβάσεων (Τεχνικά Δελτία), Παράρτημα Χαρτών.

2^ο ΜΕΡΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ Β' ΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Στόχοι και Στρατηγική της Ανάπτυξης της Περιοχής

1.1 Συνοπτική Αξιολόγηση Αναπτυξιακών Προοπτικών της Περιοχής.

Γίνεται αναφορά στις αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής μελέτης και οι οποίες βασίζονται στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Επίσης αναφέρονται οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται στο πλαίσιο των ευρύτερων προσπαθειών για την αναβάθμιση της Παλιάς Πόλης. Σημειώνεται ότι οι προτάσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού πρέπει να στοχεύουν στην άρση των κυριότερων προβλημάτων που χαρακτηρίζουν την περιοχή της μελέτης και στην εναρμόνισή τους με τις αναπτυξιακές ανάγκες και τάσεις της πόλης του Ηρακλείου συνολικά. Προϋπόθεση επίσης είναι οι υπερτοπικές δραστηριότητες να μην επικυριαρχούν στην περιοχή μέσω αλόγιστων και μεγάλων παρεμβάσεων.

Επίσης γίνεται αναφορά στο κεφάλαιο 9 της Α' φάσης και υπενθυμίζεται ότι η ουσιαστική διαφοροποίηση των δύο βασικών σεναρίων που εξετάστηκαν βασίζεται στο βαθμό ηπιότητας της έντασης των παρεμβάσεων που έχουν υπερτοπική σημασία και στη θεώρηση του ρόλου της περιοχής στον ευρύτερο χωροταξικό – πολεοδομικό σχεδιασμό της πόλης.

Πιο αναλυτικά διευκρινίζεται ότι στο πλέον δυναμικό σενάριο που εξετάστηκε, δινόταν έμφαση στην ένταση της ανάπτυξης που θα βασιζόταν κυρίως σε μεγάλες επεμβάσεις σε υπερτοπικές χρήσεις και λειτουργίες κυρίως στο παράλιο μέτωπο και στις τεχνικές υποδομές. Το σενάριο αυτό απορρίφθηκε, διότι ενώ έχει το πλεονέκτημα ότι δημιουργεί όρους και προϋποθέσεις εντονότερης ανάπτυξης, από την άλλη μεριά αποκλείει την περιοχή από τα οφέλη αυτής της ανάπτυξης, αλλοιώνει το χαρακτήρα και εντείνει τα περιβαλλοντικά προβλήματα.

Τελικά η Ομάδα Μελέτης σε συνεργασία με το Γραφείο της Παλιάς Πόλης του Δήμου Ηρακλείου πρόκρινε και υιοθέτησε το σενάριο ανάπτυξης που αναφέρεται στην ενίσχυση της βιωσιμότητας του βασικού προτύπου ανάπτυξης και οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας, με την αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό του με *επεμβάσεις ήπιας έντασης* σε ότι αφορά τις υπερτοπικές χρήσεις και λειτουργίες, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και στοχεύοντας στην περιβαλλοντική προστασία και στη μεγαλύτερη κοινωνική ευαισθησία. Ερμηνεύει τις προβλέψεις του Γ.Π.Σ. με λιγότερο ελαστική και ακραία αναπτυξιακή λογική και μεριμνά για την αξιοποίηση, προς όφελος των κατοίκων της περιοχής, τυχόν αναθεώρησης του Γ.Π.Σ. της πόλης.

1.2 Εξειδίκευση κριτηρίων επιλογής της αναπτυξιακής στρατηγικής για την περιοχή μελέτης

1.3

Διευκρινίζεται ότι τα κριτήρια της αναπτυξιακής στρατηγικής καθορίστηκαν με βάση κάποιες γενικές αρχές για την ανάπτυξη αστικών περιοχών και σε συνδυασμό με την αξιολόγηση των προβλημάτων και των δυνατοτήτων της περιοχής και έχουν σκοπό τη διαμόρφωση των στρατηγικών και ειδικών αναπτυξιακών στόχων και προτεραιοτήτων.

1.3. Στόχοι και στρατηγικές ανάπτυξης

Επισημαίνεται ότι ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Προγράμματος Ανάπτυξης στηρίχθηκε καταρχήν στα συμπεράσματα της αναλυτικής φάσης, τα οποία βασίστηκαν σε ανάλυση και αξιολόγηση των αναπτυξιακών, παραγωγικών, πολεοδομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών δεδομένων όπως προκύπτουν συνολικά για την περιοχή μελέτης και αποτυπώνονται στην SWOT Ανάλυση. Η συγκεκριμένη πολιτική που υιοθετείται ακολουθεί τις κατευθύνσεις και τις βασικές προτεραιότητες της Ε.Ε. για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μειονεκτικών περιοχών και την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής στον Ευρωπαϊκό χώρο, μέσω της αναβάθμισης και εμπλουτισμού του παραγωγικού προτύπου και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Στα παραπάνω συμπεράσματα της ανάλυσης και στους στόχους και τις προτεραιότητες του URBAN, βασίστηκε ο προσδιορισμός των στρατηγικών και των ειδικών αναπτυξιακών στόχων του Προγράμματος και αναδείχθηκαν οι αναπτυξιακές κατευθύνσεις καθώς και οι βασικοί άξονες προτεραιότητας του.

1.4. Οι αναπτυξιακοί στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος

Τονίζεται ότι ο γενικός σκοπός του προγράμματος είναι η βιώσιμη ανάπτυξη με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος η ορθολογική αναδιάρθρωση της χρήσης του χώρου και η κοινωνική συνοχή.

1.4.1. Καταγράφονται **οι γενικοί στόχοι** του προγράμματος ανάπτυξης της περιοχής που είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής για τους κατοίκους της περιοχής, η οικονομική και πολεοδομική ανάπτυξη, η περιβαλλοντική και κοινωνικό-οικονομική ανασυγκρότηση, το άνοιγμα της πόλης του Ηρακλείου στη θάλασσα, η ένταξη της περιοχής στις υπερτοπικές λειτουργίες επιπέδου πόλης, και η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.

1.4.2. Καθορίζεται **ότι οι Αναπτυξιακοί Στρατηγικοί Στόχοι** εξειδικεύονται στους παρακάτω **Τακτικούς – Επιχειρησιακούς Αναπτυξιακούς Στόχους :**

Αναβάθμιση των κοινωνικών τεχνικών και πολιτιστικών υποδομών, προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και οργάνωση των χρήσεων γης, διάσωση, προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση στοιχείων του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενίσχυση της απασχόλησης και μείωση της ανεργίας, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση του μεταποιητικού και εμπορικού δικτύου της περιοχής για την καλύτερη εξυπηρέτηση των τοπικών αναγκών, εμπλουτισμό του παραγωγικού προτύπου με την προώθηση της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης – αναψυχής σε συνδυασμό με την προστασία και ανάδειξη των στοιχείων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος με αιχμή το παραλιακό μέτωπο, βελτίωση των υποδομών για την ενίσχυση της λειτουργίας βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων, δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης της ανάπτυξης της περιοχής.

1.4.3. Ειδικοί Στόχοι ανά τομέα και στρατηγικές για την επίτευξη τους

1.4.3.1. Δομημένο περιβάλλον

Αναφέρεται ότι κατά την προσέγγιση αυτή δίνεται έμφαση σε συγκεκριμένες περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται από όξυνση των δυσλειτουργιών και καταγράφονται οι **ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι** που αφορούν στο δομημένο περιβάλλον της περιοχής μελέτης, προσδιορίζονται οι **στρατηγικές** για την επίτευξη τους που είναι η ενίσχυση της δυναμικής των κέντρων γειτονιάς, η ορθολογική αναδιάρθρωση του ελεύθερου δημόσιου χώρου, η ανάπτυξη χρήσεων αναψυχής, αθλοπαιδιών κλπ στο παραλιακό μέτωπο, η σύνδεση με τον αστικό ιστό, η οργάνωση των χρήσεων γης στον αστικό ιστό των Καμινίων, η ενίσχυση της οργανωμένης παρουσίας του φυσικού περιβάλλοντος μέσα στον αστικό ιστό, η ανάδειξη στοιχείων πολιτιστικού περιβάλλοντος και η ανάπτυξη υποδομών.

1.4.3.2. Βιοτεχνία – Εμπόριο

Οι **ειδικοί στόχοι** που τίθενται για τους παραγωγικούς τομείς και οι **στρατηγικές** με τις οποίες θα εξυπηρετηθούν είναι η διερεύνηση της παραγωγικής δραστηριότητας, η ενίσχυση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, η ενίσχυση της απασχόλησης, η διατήρηση του υπερτοπικού χαρακτήρα του εμπορίου, η διατήρηση του μεταποιητικού – εμπορικού δικτύου σε επίπεδο γειτονιάς για εξυπηρέτηση τοπικών αναγκών, η βελτίωση συνθηκών εργασίας και προστασία του περιβάλλοντος. Για την επίτευξη όλων των παραπάνω στόχων είναι απαραίτητη η ίδρυση και λειτουργία ενός Φορέα – Μηχανισμού.

1.4.3.3. Τομέας Ανθρώπινου Δυναμικού

Οι **ειδικοί στόχοι** και οι **στρατηγικές** που τίθενται για τον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού είναι η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων και η ενίσχυση της απασχόλησης (δράσεις κατάρτισης και επανακατάρτισης ανέργων, εργαζομένων και επιχειρηματιών), προώθηση ίσων ευκαιριών στην εργασία και την επιχειρηματικότητα (επιδοτήσεις επιχειρήσεων για πρόσληψη εργαζομένων κατά προτεραιότητα ΑΜΕΑ, νέων και γυναικών και εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων), η ενίσχυση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων με την προώθηση σύγχρονων δομών και πολιτικών για τη βελτίωση πρόσβασης στην αγορά εργασίας και καλύτερη ενημέρωση για τις δυνατότητες που υπάρχουν.

1.4.3.4. Κοινωνικός εξοπλισμός

Οι **ειδικοί στόχοι** και οι **στρατηγικές** που τίθενται για τον τομέα του κοινωνικού εξοπλισμού είναι η προώθηση ίσων ευκαιριών ανδρών – γυναικών, η ενίσχυση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, η ενίσχυση της απασχόλησης, η αποτελεσματική αντιμετώπιση κοινωνικών αναγκών όπως η πρόνοια και η υγεία .

Οι **στρατηγικές** είναι η ενίσχυση των δημοσίων υποδομών πρόνοιας & υγείας, η δημιουργία νέων ευέλικτων δομών ένταξης, η προστασία, η περίθαλψη και η ενημέρωση ευπαθών κοινωνικών ομάδων, δράσεις για την ευαισθητοποίησης και ενημέρωση του πολίτη, κινητοποίηση των τοπικών Φορέων και της τοπικής κοινωνίας.

1.4.3.5. Πολιτισμός

Οι **ειδικοί στόχοι** και οι **στρατηγικές** που τίθενται για τον τομέα του πολιτισμού είναι η ενίσχυση της πολιτιστικής δραστηριότητας σε όλη την περιοχή, η ανάδειξη νέων μορφών σύγχρονου πολιτισμού αλλά και η διατήρηση τυχόν στοιχείων παράδοσης, η δημιουργία νέων πολιτιστικών υποδομών με προτεραιότητα την αξιοποίηση ανενεργών κτιριακών υποδομών σημαντικής ιστορικής αρχιτεκτονικής αξίας, και την μεταφορά πολιτιστικών υπηρεσιών στην περιοχή από την πόλη του Ηρακλείου.

Στρατηγικές είναι η αξιοποίηση των μεγάλων υποδομών που ήδη γίνονται στην παραλία, η δημιουργία σύγχρονου δικτύου πολιτιστικών υποδομών στην συνοικία των Καμινίων, η ίδρυση και λειτουργία ευέλικτων δημοσίων υποδομών - με την επαναχρησιμοποίηση σημαντικών κτιρίων για πολιτιστικούς σκοπούς - κυρίως στο παραλιακό μέτωπο, η ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε επιλεγμένα σημεία της περιοχής όπως τον Γιόφυρο ή τα τείχη, η ενεργοποίηση του ιδιωτικού τομέα, η ουσιαστική ενημέρωση – ευαισθητοποίηση – κινητοποίηση της τοπικής κοινωνίας .

1.4.3.6. Τεχνικές υποδομές

Οι **ειδικοί στόχοι** και οι **στρατηγικές** που τίθενται για τον τομέα των τεχνικών υποδομών είναι η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής (συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση με μέσα μαζικής μεταφοράς, στάθμευση, ύδρευση), η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων που προκαλούνται κυρίως από τα όμβρια ύδατα και τα εναέρια δίκτυα της ΔΕΗ, η ενιαία λειτουργία του πολεοδομικού συγκροτήματος, τόσο με το δίκτυο μέσω μαζικών μεταφορών και το οδικό δίκτυο, όσο και με τα υπόγεια δίκτυα τεχνικής υποδομής, η αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών (κυρίως σεισμών).

Στρατηγικές είναι η προώθηση της ολοκλήρωσης των τεχνικών έργων υποδομής (ύδρευσης – αποχέτευσης όμβριων), η ολοκλήρωση της μελέτη κυκλοφορίας και στάθμευσης (σε συνάρτηση με τις προηγούμενες που έχουν γίνει), η εκπόνηση γεωλογικής – αντισεισμικής μελέτης .

1.5. Ορισμός κριτηρίων επιλογής των αναλυτικών αναπτυξιακών παρεμβάσεων ανά τομέα

Αναφέρεται ότι η επιλογή των επιμέρους μέτρων παρεμβάσεων και δράσεων βασίστηκε σε ένα σύστημα προσέγγισης με πολλά κριτήρια. Τα κριτήρια επιλογής διακρίνονται σε:

1.5.1. Γενικά διατομεακά κριτήρια

1.5.2. Ειδικά κριτήρια ανά τομέα

Τα κριτήρια επιλογής των επιμέρους παρεμβάσεων ανά βασικό τομέα περιλαμβάνουν τους εξής **τομείς** :

A. Δομημένο περιβάλλον (αναβάθμιση ποιότητας – οργάνωση της κυκλοφορίας – εξυγίανση προβληματικών περιοχών – ενίσχυση οργανωμένης παρουσίας του φυσικού περιβάλλοντος)

B. Κριτήρια επιλογής παρεμβάσεων στους παραγωγικούς τομείς (επένδυση – απασχόληση – διαχείριση φυσικών πόρων)

Γ. Τομέας ανθρώπινου δυναμικού (δυνατότητες απορρόφησης - ενίσχυση απασχόλησης)

Δ. Φυσικό περιβάλλον (προστασία – αξιοποίηση – ευαισθητοποίηση του πληθυσμού)

Ε. Πολιτιστικό Περιβάλλον (προστασία – ανάδειξη – αξιοποίηση – παρέμβαση)

ΣΤ. Τεχνικές υποδομές (βελτίωση ποιότητας ζωής – προστασία περιβάλλοντος – σκοπιμότητα έργου / σχέση κόστους – ωφέλειας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Άξονες Προτεραιότητας – Κατευθύνσεις – Μέτρα – Παρεμβάσεις

Αναφέρεται ότι με βάση τους γενικούς στόχους που ετέθησαν όσο και τους ειδικούς στόχους ανά τομέα παρέμβασης, οι άξονες προτεραιότητας για την περιοχή μελέτης διαμορφώνονται ως εξής :

Άξονας 1 : Ανάπλαση Παραλιακού Μετώπου

Παρουσιάζονται τα **προβλήματα** πολεοδομικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης τα οποία σε γενικές γραμμές οφείλονται στην άναρχη ανάπτυξη της πόλης και δίνονται οι **κατευθύνσεις** οι οποίες στοχεύουν στην αναβάθμιση της παράκτιας ζώνης έτσι ώστε να αποτελέσει χώρο εκτόνωσης αλλά και ουσιαστική λειτουργική είσοδο για τα Καμίνια (δημιουργία αστικού πρασίνου για χρήσεις αναψυχής, ποδηλατόδρομοι, πεζόδρομοι, διερεύνηση της δυνατότητας ενίσχυσης των εγκαρσίων συνδέσεων με τον αστικό ιστό των Καμινίων με τον υποβιβασμό της στάθμης του νέου παραλιακού άξονα σε συγκεκριμένα σημεία σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση του παραλιακού άξονα, επεξεργασία κινήτρων για την αποκατάσταση και επαναχρησιμοποίηση ενδιαφερόντων υφιστάμενων κελυφών).

Σημειώνεται ότι έχει ήδη εκπονηθεί σχέδιο ανάπλασης του παραλιακού μετώπου από τον Ο.Α.Ν.Α.Κ. το οποίο είναι εναρμονισμένο με τις πλέον κρίσιμες κατευθύνσεις της παρούσας μελέτης, αλλά δεν υπεισέρχεται σε λεπτομερή σχεδιασμό του χώρου με αποτέλεσμα σημαντικό ποσοστό της επιφάνειας του μετώπου να μένει πλήρως ανεπεξέργαστο ή μερικώς επεξεργασμένο. Καθώς υπάρχουν κι άλλες ελλείψεις που δεν αντιμετωπίζονται χαρακτηρίζεται περισσότερο ως **προμελέτη ανάπλασης** η οποία πρέπει να υποστεί περαιτέρω επεξεργασία ώστε να καταστεί ικανή για εφαρμογή.

Μέτρα : 1. Μελέτη ανάπλασης του παραλιακού μετώπου. 2.Υλοποίηση της Μελέτης Ανάπλασης του παραλιακού μετώπου.

Άξονας 2 : Ανάπλαση Καμινίων και σύνδεση με την Παλιά Πόλη

Εντοπίζονται οι **δυσλειτουργίες** και τα **προβλήματα** που επενεργούν αρνητικά στην περιοχή των Καμινίων (έντονες συγκρούσεις χρήσεων γης, κακή χρήση του δημόσιου και ελεύθερου χώρου, αδυναμία για εφαρμογή της Πολεοδομικής Μελέτης των Δυτικών Καμινίων, χαμηλή αισθητική αξία του αστικού τοπίου, οξυμένες ελλείψεις σε κάθε είδους υποδομές) και δίνονται οι **κατευθύνσεις** οι οποίες στοχεύουν στην αναβάθμιση της περιοχής των Καμινίων.

Προτείνεται να γίνει Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός Ιδεών για τη δημιουργία συνδέσεων με την Παλιά Πόλη μέσω των τειχών, για να επιλεγθεί η πλέον κατάλληλη με τη φυσιογνωμία του μνημείου μορφή των ήπιων κατασκευών.

Άξονας 3 : Οικονομική Ανασυγκρότηση

Εντοπίζονται τα **προβλήματα** στη λειτουργία των επιχειρήσεων που είναι η αποδυνάμωση του μεταποιητικού και μικρο - εμπορικού δικτύου στον αστικό ιστό στα Καμίνια , στην Αγ.Τριάδα και στον Αγ.Μηνά , το χαμηλό επίπεδο οργάνωσης των επιχειρήσεων, η χαμηλή πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες και χρηματοδοτήσεις, το σχετικά χαμηλό επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, το χαμηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας πολλών επιχειρήσεων, η λειτουργία επιχειρήσεων οριακής βιωσιμότητας λόγω αναποτελεσματικής οργάνωσης, υψηλού λειτουργικού κόστους και χαμηλής ζήτησης, έλλειψη χώρων στάθμευσης τα **προβλήματα** στις δυνατότητες τροφοδοσίας των καταστημάτων, ο κυκλοφοριακός φόρτος, κυρίως, στην οδό 62 Μαρτύρων, στην Καλοκαιρινού και ευρύτερα στους περιμετρικούς δρόμους. Δίνονται οι **κατευθύνσεις τα μέτρα και οι παρεμβάσεις ενίσχυσης της παραγωγικής δραστηριότητας**. Σημειώνεται ότι στην περιοχή δεν έχει εκδηλωθεί κανένα επενδυτικό ενδιαφέρον στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ και επομένως κρίνεται σημαντική η λειτουργία του ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης του μέτρου ως μηχανισμού ενημέρωσης και στήριξης των επιχειρήσεων της περιοχής (ενδιάμεσος φορέας URBAN). Υπάρχουν χρηματοδοτήσεις που προσανατολίζονται σε διάφορους τομείς. Οι επενδύσεις αυτές μπορούν να χρηματοδοτηθούν μέσα από ένα μεγάλο εύρος χρηματοδοτικών πηγών όπως είναι ο Ν.2601, το ΠΕΠ (διάφορα μέτρα), το ΕΠΑΝ (διάφορα μέτρα), η κοινωνία της πληροφορίας κ.λ.π.

Άξονας 4 : Τεχνικές Υποδομές

Καταγράφονται τα **προβλήματα** και οι ελλείψεις στις τεχνικές υποδομές της περιοχής όπως η έλλειψη λεωφορειακής εξυπηρέτησης στον παραλιακό άξονα και στο εσωτερικό της περιοχής (δυσλειτουργικό εσωτερικό οδικό δίκτυο λόγω άναρχης οικιστικής ανάπτυξης), η έλλειψη πεζόδρομων και άλλων δικτύων ροής πεζών και ποδηλάτων καθώς και δρόμων ήπιας κυκλοφορίας και η έλλειψη χώρων στάθμευσης σε περιοχές πύκνωσης χρήσεων (π.χ. 62 Μαρτύρων). Δίνονται οι **κατευθύνσεις** για την αναβάθμιση των τεχνικών υποδομών. Σημειώνεται ότι το Δίκτυο Ύδρευσης πρέπει να εκσυγχρονισθεί με βάση τη μελέτη της ΔΕΥΑΗ που έχει ήδη ολοκληρωθεί. Για την υλοποίηση του Δικτύου Ύδρευσης και του δικτύου συλλεκτηρίων όμβριων αρμόδιος φορέας είναι η ΔΕΥΑΗ και μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το ΠΕΠ.

Άξονας 5: Αναβάθμιση Φυσικού και Πολιτιστικού Περιβάλλοντος

Καταγράφονται τα δύο **προβλήματα - ζητήματα** της περιοχής :

A. Προστασία Ακτής και Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και **B.** Αποκατάσταση φυσικών λειτουργιών και ανάδειξη ρέματος Γιόφυρου και λαμβάνονται τα **Μέτρα** για την προστασία , αξιοποίηση και αναβάθμιση τους.

Φορείς : ΟΑΝΑΚ, Δήμος.

Άξονας 6: Κοινωνικός και Πολιτιστικός Εξοπλισμός

Παρουσιάζονται ελλείψεις κυρίως στις υποδομές πρόνοιας και δευτερευόντως σε ζητήματα υγείας, ενώ ανεπαρκείς είναι και οι πολιτιστικές υποδομές και δραστηριότητες ειδικά στην περιοχή των Καμινίων και λαμβάνονται τα **Μέτρα** για την αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών πρόνοιας και υγείας για την ενίσχυση των πολιτιστικών υποδομών και πρωτοβουλιών. Η διαχείριση του μέτρου προτείνεται να γίνει από τη ΔΕΠΤΑΗ . Κάποιες από τις παρεμβάσεις μπορούν να γίνουν με τη συνεργασία και τη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα.

Άξονας 7: Ανθρώπινο Δυναμικό : Ανάπτυξη δεξιοτήτων και προώθηση της απασχόλησης

Αναφέρονται οι **στόχοι** οι οποίοι είναι η αύξηση της απασχόλησης των νέων και των γυναικών, η βελτίωση και η προσαρμογή των δεξιοτήτων τους σε νέες συνθήκες, με τελικό στόχο την προώθηση τους σε νέες θέσεις εργασίας. Λαμβάνονται τα **Μέτρα** για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, για την προώθηση των ανέργων και αυτοαπασχολούμενων σε δράσεις απασχόλησης (υλοποίηση από τον ΟΑΕΔ και τις Περιφέρειες μέσω των ΚΠΑ) και για την προώθηση νέων δομών για τη στήριξη των ευπαθών ομάδων .

Άξονας 8: Φορείς Εφαρμογής του Προγράμματος

Επισημαίνεται ότι για την επιτυχία ενός αναπτυξιακού προγράμματος πρέπει να υπάρχει δυνατότητα υλοποίησης του. Αυτό προϋποθέτει την ίδρυση και λειτουργία νέων δομών διαχείρισης και παρακολούθησης του Προγράμματος και ενημέρωση του ενδογενούς δυναμικού σχετικά με τις προβλέψεις του αναπτυξιακού σχεδίου και τις δυνατότητες χρηματοδότησης για διάφορες δράσεις και πρωτοβουλίες. **Προτείνονται δύο νέες βασικές δομές :**

1. Φορέας Υλοποίησης του Προγράμματος Ανάπλασης του Μέτρου 2.1. (Πολεοδομική Ανάπλαση Καμινίων)
2. Φορέας Διαχείρισης του Άξονα 2, Μέτρο 2.1. του URBAN II .

Για την αποτελεσματική υλοποίηση του Μέτρου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ενός ευέλικτου και δυναμικού τοπικού μηχανισμού ή δομής τεχνικής διαχειριστικής και συμβουλευτικής υποστήριξης επιχειρηματιών, κατοίκων και φορέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά σε μορφή τεχνικών δελτίων τα περιεχόμενα των μέτρων ανά άξονα προτεραιότητας του Προτεινόμενου Προγράμματος Ανάπτυξης. Αναφέρονται οι στόχοι ανά μέτρο και οι κατηγορίες έργων, προσεγγίζονται οι πηγές χρηματοδότησης, προσδιορίζεται ο βαθμός προτεραιότητας υλοποίησης κάθε κατηγορίας έργου ή παρέμβασης και ένα ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης ενός μέτρου. Η τρέχουσα προγραμματική περίοδος καλύπτεται από το Γ' ΚΠΕ και επομένως αναφερόμαστε χρονικά από το 2004 έως το 2008). Στο πρόγραμμα ενσωματώνονται μέτρα – παρεμβάσεις που

εκτείνονται μετά το 2008 (Δ' ΚΠΕ). Επίσης προσδιορίζονται οι ωφελούμενοι από κάθε μέτρο ή παρέμβαση και οι συνέργιες με άλλες παρεμβάσεις του προγράμματος.

Σε μορφή συγκεντρωτικών πινάκων παρουσιάζονται οι άξονες , οι προτεραιότητες, τα μέτρα και οι πηγές χρηματοδότησης του αναπτυξιακού προγράμματος, παράδειγμα ως άξονας προτεραιότητας 1 αναφέρεται η Ανάπλαση του Παραλιακού μετώπου, ως μέτρα 1.1 η *Εκπόνηση Μελέτης Ανάπλασης Παράκτιου Μετώπου* και 1.2 η *Υλοποίηση της Μελέτης Ανάπλασης του Παράκτιου Παραλιακού Μετώπου*, και ως πηγή χρηματοδότησης το ΠΕΠ (Μέτρο 4.1, 44) και το ΕΙΠΠΕΡ (Μέτρο 7.2).

Εκτιμώντας τους άξονες προτεραιότητας, τα μέτρα και τις πηγές χρηματοδότησης βλέπουμε ότι όλα βασίζονται στην επισταμένη μελέτη και ανάλυση των στοιχείων που έγινε στις προηγούμενες φάσεις της μελέτης με την επιλογή ενός από τα αρχικά σενάρια (συγκεκριμένα του σεναρίου 3) όπως αναλυτικά αιτιολογείται στο κεφάλαιο 1 σελ. Δ-1 έως Δ-5 της παρούσας μελέτης.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ

Στα τεχνικά δελτία γίνεται αναλυτική παρουσίαση των αξόνων προτεραιότητας, αιτιολογείται το προτεινόμενο μέτρο – παρέμβαση, αναφέρεται ο σκοπός του έργου, περιγράφεται το αντικείμενο της προτεινόμενης μελέτης , τι πρέπει να περιλαμβάνει ο προϋπολογισμός, οι πηγές χρηματοδότησης κ.λ.π., ο βαθμός προτεραιότητας και ωριμότητας , οι προϋποθέσεις επιτυχούς υλοποίησης , και τα αναμενόμενα οφέλη.

Ο πρώτος άξονας προτεραιότητας στοχεύει στην λειτουργική και αισθητική οργάνωση του παράκτιου μετώπου προτείνεται η συνέχιση της προκαταρκτικής μελέτης ανάπλασης του Ο.ΑΝ.Α.Κ. με την επισήμανση ότι ως ειδική αρχιτεκτονική μελέτη πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένους χώρους και λειτουργίες, χρήσεις γης κ.λ.π. Επίσης προσδιορίζεται ο τρόπος υλοποίησης της μελέτης Ανάπλασης του Παράκτιου Μετώπου, με προϋποθέσεις επιτυχίας, την πληρότητα της μελέτης, τις κατεδαφίσεις των αυθαιρέτων κτισμάτων και τον καθαρισμό της περιοχής από μπάζα, ώστε να αποφθεχθεί η ρύπανση των ακτών.

Ο 2^{ος} Άξονας προτεραιότητας στοχεύει στην λειτουργική και αισθητική οργάνωση της περιοχής των Καμινίων και η σύνδεση της περιοχής με την παλαιά πόλη. Προτείνεται η εκπόνηση μελέτης για την Ανάπλαση τω Καμινίων και σύνδεση με την Παλιά Πόλη που θα προσδιορίζει την οργάνωση των χρήσεων γης, των κοινόχρηστων χώρων, την ενίσχυση των κέντρων της γειτονιάς, την οργάνωση των υποδομών, την σύνδεση του αστικού ιστού με το παράκτιο μέτωπο και επιμέρους μέτρα για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων. Προτείνονται η αναθεώρηση του Ρυμοτομικού σχεδίου Δυτικών Καμινίων, η Αναβάθμιση αστικού τοπίου, και προκήρυξη Αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ιδεών για την σύνδεση της Παλαιάς Πόλης με τα Καμίνια μέσω των τειχών.

Ο Άξονας 3 που αναφέρεται στην οικονομική ανασυγκρότηση περιοχής και προτείνει 6 συνολικά μέτρα που είναι : 1. *Ενίσχυση του εκσυγχρονισμού και της οργάνωσης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και των πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΠΜΕ) μέσα από επενδύσεις σε κτιριακό, τεχνολογικό εξοπλισμό, εξοπλισμό πληροφορικής και δικτύωσης τους, αναδιοργάνωση και προώθηση της εμπορίας των προϊόντων τους, προώθηση προϊόντων ποιότητας και συστημάτων ISO και HACCP, μελέτες, συμβουλευτικές υπηρεσίες επενδύσεων για την προστασία του*

περιβάλλοντος. 2. Ίδρυση νέων μικρών επιχειρήσεων μέτρο που θεωρείται υψηλής προτεραιότητας. 3. Δημιουργία μικρών επιχειρηματικών μονάδων αναψυχής, πολιτισμού και εστίασης. Στα πλαίσια αυτού του μέτρου προβλέπεται η αξιοποίηση μικρών ανενεργών υποδομών ειδικού αρχιτεκτονικού και πολεοδομικού ενδιαφέροντος. Επενδύσεις αυτού του τύπου είναι δυνατές στην περιοχή Αγ. Μηνά και Αγ. Τριάδα. 4. Ενισχύσεις για τις μετεγκαταστάσεις ρυπογόνων επιχειρήσεων στην βιοτεχνία και στο χονδρικό εμπόριο. Με αυτό το μέτρο σκοπός είναι η προστασία του περιβάλλοντος, η αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής. 5. Ενίσχυση των τουριστικών υποδομών και δραστηριοτήτων σε όλη την περιοχή μελέτης αλλά κυρίως της περιοχής Αγ. Μηνά και Αγ. Τριάδα με ήπια τουριστική δραστηριότητα με την μετατροπή παραδοσιακών η διατηρητέων κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα. 6. Υποστηρικτικές ενέργειες για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων με την εκπόνηση ενός προγράμματος προβολής των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των πόρων όλης της περιοχής μελέτης. Αυτές οι δράσεις δεν θεωρούνται υψηλής προτεραιότητας και μπορούν να υλοποιηθούν σταδιακά.

Ο Άξονας 4 αναφέρεται στην αναβάθμιση των τεχνικών υποδομών και προβλέπει 5 μέτρα:

1. Η αναδιάρθρωση και βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας και των δημοτικών συγκοινωνιών στην περιοχή των Καμινίων με δυο διακριτές δράσεις : α) την εκπόνηση κυκλοφοριακής μελέτης και β) την λειτουργία γραμμής μικρών λεωφορείων για την περιοχή Καμινίων. 1.1 Η εκπόνηση μελέτης κυκλοφοριακής οργάνωσης και στάθμευσης στην περιοχή Καμινίων σε δυο φάσεις α) την ανάλυση και κατευθύνσεις εναλλακτικών προτάσεων και β) τις οριστικές προτάσεις. 1.2 Λειτουργία γραμμής μικρών λεωφορείων για την περιοχή των Καμινίων , εδώ γίνεται συγκεκριμένη πρόταση για την λεωφορειακή γραμμή εντός της περιοχής και η αγορά τριών μικρών λεωφορείων (του Δήμου).
2. Εκσυγχρονισμός και συμπλήρωση του δικτύου ύδρευσης δυτικά της οδού Καντάνου. Η μελέτη είναι έτοιμη, προϋπόθεση είναι η αναθεώρηση του πολεοδομικού σχεδίου ώστε οι αγωγοί να τοποθετηθούν σε εγκεκριμένους δρόμους.
3. Εκσυγχρονισμός και συμπλήρωση του δικτύου αποχέτευσης όμβριων και ακαθάρτων στην ανατολική περιοχή της μελέτης. Κατασκευή δικτύου συλλεκτρίων αγωγών όμβριων και δευτερευόντων αγωγών στην Αγ. Τριάδα και τον Αγ. Μηνά, δευτερευόντων αγωγών ακαθάρτων στην Αγ. Τριάδα και τον Αγ. Μηνά. Αποκοπεί των παράνομων συνδέσεων στον αγωγό όμβριων “Καράβολα”, θα ωφεληθεί η περιοχή με την προστασία από τις πλημμύρες και την απορρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των εδαφών.
4. Υπογειοποίηση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας για λόγους αισθητικής και ασφάλειας. Προϋπόθεση είναι η εκπόνηση μελέτης από την ΔΕΗ.
5. Σύνταξη γεωλογικής – αντισεισμικής μελέτης ώστε να καθορισθούν όροι και περιορισμοί δόμησης και άλλα μέτρα αντισεισμικής προστασίας. Αυτό το μέτρο θεωρείται υψηλού βαθμού προτεραιότητας και ωριμότητας.

Ο 5^{ος} Άξονας Προτεραιότητας αφορά την Αναβάθμιση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και στοχεύει στην αντιμετώπιση και πρόληψη των μειζόνων περιβαλλοντικών προβλημάτων στην περιοχή μελέτης κυρίως στην ακτή και στο Γιόφυρο, με πρώτο μέτρο την Αποκατάσταση των φυσικών λειτουργιών και ανάδειξη του ρεύματος Γιόφυρου. Το έργο περιλαμβάνει την καταγραφή και αποτύπωση των ορίων του ρεύματος και της παρόχθιας ζώνης σε χάρτες κατάλληλης

κλίμακας, την παρακολούθηση και καταγραφή των γεωμορφολογικών, υδρογεωλογικών, υδρολογικών και φυσικοχημικών παραμέτρων του ρέματος, την παρακολούθηση παραμέτρων βιοτικού περιβάλλοντος και σχεδιασμό έργων αποκατάστασης των υδροτοπικών λειτουργιών φύτευσης κ.λ.π., χάραξη και σήμανση περιπατητικής διαδρομής και κατασκευή πεζογεφυρών με ελαφρά υλικά. Το έργο αποτελεί δράση προτεραιότητας δεδομένου ότι συγκαταλέγεται στους σκοπούς του νόμου - πλαισίου για το περιβάλλον και του Γ.Π.Σ. Ηρακλείου. Απαιτείται μελέτη για να θεωρηθεί ώριμο.

2. *Προστασία της ακτής και του θαλάσσιου περιβάλλοντος.* Σκοπός των έργων είναι η προστασία και ανάδειξη της ακτής και του θαλάσσιου περιβάλλοντος με βάση και τις κοινοτικές οδηγίες, τις διεθνείς συμβάσεις και την ελληνική νομοθεσία. Θεωρείται έργο υψηλής προτεραιότητας.

3. *Αποκατάσταση και προστασία στοιχείων βιομηχανικής αρχιτεκτονικής και παραδοσιακών τεχνικών έργων.* Το μέτρο προτείνει την κήρυξη διατηρητέων των εναπομεινάντων αξιόλογων στοιχείων βιομηχανικής αρχιτεκτονικής (όπως τα “Ταμπακαριά” και τεχνικών έργων (όπως παλαιές γέφυρες).

Ο Άξονας 6 στοχεύει στην αναβάθμιση του κοινωνικού εξοπλισμού και πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων. Ως 1^ο μέτρο προτείνεται η αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών πρόνοιας και υγείας με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας, την βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης των κατοίκων, την στήριξη ευπαθών ομάδων, συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή κ.λ.π. προϋπόθεση για την υλοποίηση αυτού του μέτρου είναι ο σωστός σχεδιασμός των υποδομών με επαρκή στελέχωση και αποτελεσματική λειτουργία. 2. *Κτιριακό συγκρότημα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης.* Αυτό το έργο ήδη υλοποιείται μέσω του URBAN II. Στο πλαίσιο ειδικού σχεδιασμού προβλέπεται η εφαρμογή συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας. Θεωρείται ότι η υλοποίησή του θα λειτουργήσει καταλυτικά για την επιτάχυνση της ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή. 3. *Μελέτη δημιουργίας υποδομών δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων.* Είναι μελέτη σύνθετη πολιτιστικής, πολιτικής, χωροθέτησης υποδομών πολιτισμού και οικονομοτεχνική. Προτείνεται να χρησιμοποιηθούν κελύφη διαθέσιμων παλαιών κτηρίων της περιοχής και ανέγερση νέων. Είναι μελέτη υψηλής προτεραιότητας λόγω παντελούς ένδειας πολιτιστικών υποδομών στην περιοχή. 4. *Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων στα Δυτικά Καμίνια.* Σκοπός είναι η αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών για την ψυχαγωγία και της νεολαίας της περιοχής με την δημιουργία βιβλιοθήκης, αίθουσα πολιτιστικών εκδηλώσεων και ψυχαγωγίας. 5. *Ενίσχυση για πολιτιστικές πρωτοβουλίες.* Το μέτρο περιλαμβάνει την υποστήριξη πολιτιστικών πρωτοβουλιών και εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν στην περιοχή κατά προτεραιότητα από συλλογικούς φορείς αλλά και από ιδιώτες.

Ο Άξονας προτεραιότητας 7 στοχεύει στην μείωση της ανεργίας, την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, την ενίσχυση της απασχόλησης. Το 1^ο μέτρο για την *Αποκατάσταση – Ανακατασκευή – Διαμόρφωση Χώρων Περιβαλλοντικής Επιμόρφωσης Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης* έχει σκοπό την διατήρηση της αρχιτεκτονικής ιστορικής κληρονομιάς, την περιβαλλοντική επιμόρφωση των στελεχών του Μουσείου. Προτείνεται η ανακατασκευή και διαμόρφωση του δυτικού τμήματος της παλαιάς Ηλεκτρικής. 2. *Η επιμόρφωση – Κατάρτιση* με την υλοποίηση διαφόρων σεμιναρίων κατάρτισης και επαγγελματικής επιμόρφωσης σε διάφορα πεδία και για διαφορετικές ομάδες ενδιαφερομένων. Το μέτρο αφορά την βιοτεχνία, το εμπόριο και τις υπηρεσίες στον τουρισμό. Είναι μέτρο υψηλού βαθμού

προτεραιότητας λόγω της υψηλής ανεργίας. 3. *Προώθηση της απασχόλησης μέσω της Επιδότησης* για νέες θέσεις εργασίας, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και δημιουργία νέων προσωπικών επιχειρήσεων. Αυτό το μέτρο συσχετίζεται με τα δυο προηγούμενα. 4. *Δημιουργία Δομών, στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων για την ευκολότερη ένταξη στην αγορά εργασίας*. Οι δομές περιλαμβάνουν Συμβουλευτικό κέντρο απασχόλησης, κέντρο γειτονιάς, κέντρο ενημέρωσης και ένταξης αλλοδαπών, μεταναστών κ.λ.π. Αυτές οι δομές μπορούν να λειτουργήσουν στον διαμορφούμενο χώρο της παλαιάς λαχαναγοράς. 5. *Ενημέρωση – Ευαισθητοποίηση – Ενεργοποίηση Πολιτών* είναι μέτρο που στοχεύει στην ενημέρωση – ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των πολιτών για ενεργοποίηση τους σε συμβούλια γειτονιάς, πολεοδομικές επιτροπές κ.λ.π.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 8 στοχεύει στην ίδρυση των απαραίτητων φορέων διαχείρισης του προγράμματος. Το 1^ο μέτρο προτείνει την ίδρυση φορέα υλοποίησης του προγράμματος ανάπλασης του μέτρου 2.1. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την χρονική κυρίως και οικονομική εκτίμηση, τους σχετικούς προϋπολογισμούς, τις ιεραρχήσεις και προτεραιότητες για την κτηματογράφηση της περιοχής, την σύνταξη και έγκριση της πολεοδομικής μελέτης ανάπλασης και των ειδικών μελετών, τον τρόπο και τα μέσα επέμβασης, τα σχετικά έργα κοινωνικής και τεχνικής υποδομής, την απόκτηση τυχόν απαιτούμενων ακινήτων, την διάθεση ή παραχώρηση από τον φορέα οικοδομήσιμων χώρων ή οικοδομών σε τρίτους. Το μέτρο θεωρείται υψηλού βαθμού προτεραιότητας. 2. *Φορέας στήριξης και λειτουργίας ΜΜΕ και ΠΜΕ*. Το μέτρο περιλαμβάνει την δημιουργία και τον εξοπλισμό της νέας δομής και την ενίσχυση της λειτουργίας της με σκοπό την υποβάθμιση της επιτυχούς υλοποίησης των μέτρων του άξονα 3. Είναι μέτρο υψηλού βαθμού προτεραιότητας. Προϋπόθεση επιτυχούς υλοποίησης του άξονα 3 θα είναι η ικανότητα του υπό σύσταση φορέα να προωθήσει, ενημερώσει, ευαισθητοποιήσει και να κινητοποιήσει τους ενδιαφερόμενους φορείς (ΜΜΕ & ΠΜΕ), να εκλαϊκεύσει και να συμβουλευθεί τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις για τις δυνατότητες και τις απαιτήσεις του προγράμματος.

3^ο ΜΕΡΟΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ Β' ΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.

Είναι ξεκάθαρο ότι έγινε προσπάθεια από τους μελετητές να μην αφήσουν κενά στις προτάσεις που κάνουν για την ανάπτυξη της περιοχής στηριζόμενοι στα στοιχεία της ανάλυσης που έγινε στην πρώτη φάση της μελέτης. Συχνά φαίνεται να γίνονται υπερβολικά λεπτομερείς αναφορές και να επαναλαμβάνονται ίδιες εκφράσεις και προτάσεις, όμως μια μελέτη χάραξης αναπτυξιακών κατευθύνσεων πρέπει να είναι συγκεκριμένη στα σημεία, να τεκμηριώνει επιστημονικά τις προτάσεις που κάνει και να βρίσκει λύσεις υλοποίησης των προτάσεων. Σημειώσουμε ότι η σειρά των Αξόνων προτεραιότητας θα μπορούσε να αλλάξει δίνοντας βάρος στον τομέα των τεχνικών υποδομών σε συνδυασμό με την ανάγκη αναθεώρησης του σχεδίου πόλεως και ανάπτυξης της περιοχής Καμινίων. Επίσης θα πρέπει να ολοκληρωθεί η μελέτη της Παλαιάς Πόλης και η εφαρμογή των προτάσεων που προβλέπονται από αυτή.

Ένα σημαντικό συμπέρασμα που βγαίνει από αυτήν την μελέτη είναι ότι επιμέρους μελέτες που αφορούν την περιοχή και που κάποιες από αυτές έχουν υπερτοπικό χαρακτήρα όπως η Μελέτη Ανάπτυξης του Παραλιακού Μετώπου ή η Μελέτη Ανάπτυξης των Καμινίων και Σύνδεση με την Παλαιά Πόλη θα έπρεπε να έπονται αυτής της μελέτης, να λαμβάνουν υπ' όψιν τους τις κατευθύνσεις και τις προτάσεις που γίνονται και να συνάδουν με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της Πόλης του Ηρακλείου. Υπάρχει άμεση ανάγκη εκπόνησης του Ρυθμιστικού Σχεδίου του οικιστικού συγκροτήματος Ηρακλείου για την οικιστική οργάνωση της πόλης, την γενικότερη ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής του αστικού συγκροτήματος Ηρακλείου και την προστασία του περιβάλλοντος (Ν. 2508/97 άρθρο 2). Οι όποιες παρεμβάσεις θα πρέπει να στηρίζονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές, κανόνες, νόμους, να μην έχουν το χαρακτήρα του εξωραϊσμού και μόνο μιας περιοχής αλλά προοπτική στο μέλλον και δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν μέσα σε ένα καθεστώς Οργανισμών Ανάπτυξης Τύπου Ο.Α.Ν.Α.Κ. αλλά μέσα από διαδικασίες Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών ή αναθέσεων με εκδηλώσεις ενδιαφέροντος όπως προβλέπεται από την σχετική Νομοθεσία.

Στον Άξονα 8 της μελέτης επισημαίνεται η ανάγκη και προτείνεται η δημιουργία φορέων διαχείρισης ή εφαρμογής του προγράμματος με στόχο την υποβοήθηση για την ομαλή έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση του.

Πιστεύουμε ότι η ανάγκη ίδρυσης φορέων για το κάθε έργο ίσως να βοηθούσε αλλά δεν είναι η λύση του προβλήματος και παράλληλα οι διάφορες υπηρεσίες του Δήμου (Τεχνική Υπηρεσία, Πολεοδομικό Γραφείο, Γραφείο Παλιάς Πόλης κ.λ.π.) λόγω φόρτου εργασίας αλλά και οργάνωσης δεν είναι σε θέση να διαχειρισθούν όλο το πακέτο των μέτρων που προβλέπονται για την περιοχή, πόσο μάλλον για την πόλη του Ηρακλείου.

Επανερχόμαστε στην ανάγκη ίδρυσης ενός “ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ”¹ ή “ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ” (Ν. 2508/97 άρθρο 2). Πάνω από μια δεκαετία το Τ.Ε.Ε./Τ.Α.Κ., ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Ν. Ηρακλείου και ο Δήμος Ηρακλείου επισημαίνουν την ανάγκη δημιουργίας ενός τέτοιου οργανισμού.

¹ Περιοδικό ΤΑΥ – Τ.Ε.Ε./Τ.Α.Κ. Τεύχος 35-36 σελίδα 25

Έργο του οργανισμού θα είναι η συστηματική ενεργοποίηση και παρακολούθηση της εφαρμογής του Γενικού πολεοδομικού Σχεδίου, οι επεκτάσεις του σχεδίου πόλεως, οι μελέτες ανάπλασης στις συνοικίες της πόλης, η παρακολούθηση υλοποίησης της μελέτης για την παλαιά πόλη και όλων των επί μέρους αναπτυξιακών μελετών. Αυτός ο οργανισμός θα πρέπει να λειτουργεί ορθολογικά, αντιγραφειοκρατικά, να είναι ένας οργανισμός απαλλαγμένος από πρακτικές πελατειακών σχέσεων, να μην υπάρχει για να εκπονεί μελέτες αλλά να μπορεί να διαχειρισθεί τα σοβαρά προβλήματα που αφορούν το πολεοδομικό συγκρότημα της ευρύτερης περιοχής Ηρακλείου, που διογκώνονται με γεωμετρική πρόοδο, να είναι ένας οργανισμός που να παρεμβαίνει δραστικά για την χωροταξική, ρυθμιστική και πολεοδομική οργάνωση της πόλης, την προστασία του περιβάλλοντος και εν γένει την ανάπτυξη. Οι συμμετέχοντες στην διοίκηση του παραπάνω οργανισμού θα πρέπει να είναι πρώτα οι Δήμοι του ευρύτερου πολεοδομικού συγκροτήματος του Ηρακλείου (Ηράκλειο-Αλικαρνασός-Γάζι), εκπρόσωποι του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και το ΤΕΕ/ΤΑΚ. Μέχρι την σύσταση και λειτουργία του οργανισμού θα πρέπει να λειτουργήσει μία προσωρινή επιτροπή με εκπροσώπους από τους φορείς που θα μετέχουν στην διοίκηση του με αντικείμενο την προώθηση της σύστασης του οργανισμού, την διερεύνηση των θεμάτων που θα πρέπει να ασχολείται και τον τρόπο στελέχωσής του.